EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2022.11.24.
COM(2022) 649 final

2022/0386 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Unió által az Európai Unió és a Moldovai Köztársaság közötti, a közúti árufuvarozásról szóló megállapodással létrehozott vegyes bizottságban a vegyes bizottság eljárási szabályzata és a megállapodás megújítása tekintetében képviselendő álláspontról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT TÁRGYA

E javaslat tárgya az Európai Unió által az Európai Unió és a Moldovai Köztársaság közötti, a közúti árufuvarozásról szóló, 2022. június 29-én Lyonban aláírt megállapodás[1] (a továbbiakban: megállapodás) által létrehozott vegyes bizottságban az alábbiak tekintetében képviselendő álláspont meghatározásáról szóló határozat:

- a vegyes bizottság eljárási szabályzatának elfogadása a megállapodás 6. cikkének (6) bekezdésével összhangban;
- a megállapodás megújítása a megállapodás 6. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

2. A JAVASLAT HÁTTERE

2.1. A megállapodás összefoglalása

A megállapodás célja, hogy ideiglenesen megkönnyítse a Moldovai Köztársaság (a továbbiakban: Moldova) és az Európai Unió közötti és azokon áthaladó közúti árufuvarozást azáltal, hogy további tranzit- és áruszállítási jogokat biztosít Moldova és az EU között Ukrajna Oroszország általi jogellenes agresszióját és a moldovai közúti fuvarozási ágazatban általa okozott jelentős zavarokat követően. A megállapodás jelenleg 2023. március 31-ig alkalmazandó.

Vegyes bizottság létrehozására került sor a megállapodás alkalmazásának és végrehajtásának felügyeletére és nyomon követésére. A vegyes bizottság különösen az eljárási szabályzatának elfogadásáról és a megállapodás megújításáról határoz. A megállapodás megújítását illetően a vegyes bizottság legkésőbb három hónappal a megállapodás lejárta előtt, azaz legkésőbb 2022. december 31-én határoz. A megállapodás 6. cikkének (5) bekezdése szerint a vegyes bizottság határozatait konszenzussal fogadja el.

A moldovai hatóságok és a Bizottság előzetesen megállapodtak abban, hogy a vegyes bizottság első ülésére 2022. december 15-én kerül sor.

2.2. A megállapodás nyomon követése

A megállapodás 6. cikkének (1) bekezdése a megállapodás nyomon követésére vonatkozó kötelezettséget vezetett be, különösen a megállapodás működésének a célkitűzések fényében történő rendszeres felülvizsgálata révén. Ezzel összefüggésben a moldovai hatóságok adatokat szolgáltattak a Bizottságnak a megállapodás végrehajtásáról. Ezek az adatok különösen 2022 harmadik negyedévére, azaz a megállapodás alkalmazásának első három hónapjára vonatkoznak, és a következőket tükrözik:

- **A megállapodás sikeresen támogatta a moldovai gazdaságot azáltal, hogy jelentősen növelte a Moldovából az EU-ba irányuló exportot.** 2022 harmadik negyedévében az EU-ba irányuló moldovai export értéke (282,7 millió EUR) 17,5 %-kal nőtt 2021 harmadik negyedévéhez képest. Ez a gabona (+ 97,2 %), a növényi olaj (+ 1377,8 %), valamint a gyümölcs és a bor (+ 22 %) megnövekedett

[1] HL L 181., 2022.7.7., 4. o.

exportjának tudható be. Az EU jelenleg a Moldovából származó teljes export 60 %-át képviseli, és ez a rész várhatóan még a továbbiakban is jelentősen nőni fog.

- **A megállapodás az EU számára is nagyon előnyös volt.** A Moldovába irányuló uniós export 2022 harmadik negyedévében (387,5 millió EUR) 41 %-kal nőtt 2021 harmadik negyedévéhez képest. Különösen az olajtermékek exportja az, ami közel megnégyszereződött mennyiségben. Az EU-ból Moldovába irányuló export magasabb volt, mint a Moldovából az EU-ba irányuló behozatal.

- **A megállapodás által a moldovai fuvarozóknak biztosított jogok nem eredményezték a moldovai teherautók számának növekedését az uniós utakon.** 2021 harmadik negyedévében a moldovai fuvarozók 13 255 közúti fuvarozási műveletet hajtottak végre az EU-ban, míg 2022 harmadik negyedévében 14 983-at, ami 13 %-os növekedést jelent. Valójában az uniós fuvarozók sokkal többet profitáltak a megállapodás végrehajtásából (az uniós fuvarozók által Moldovában végzett közúti fuvarozási műveletek számának 73 %-os növekedése 2021 harmadik negyedévéhez és 2022 harmadik negyedévéhez képest), még akkor is, ha az uniós fuvarozók által végzett, Moldovába irányuló közúti fuvarozási műveletek száma továbbra is jóval alacsonyabb, mint a moldovai fuvarozók által végzett, az EU-ba irányuló közúti fuvarozási műveletek száma (az EU-ba irányuló közúti fuvarozási műveletek száma 2021 harmadik negyedévében 3327 volt, míg 2022 harmadik negyedévében 5572). Ezért biztonsággal megállapítható, hogy **a megállapodás nem az uniós fuvarozók kárára működött**. Ugyanakkor Oroszország kevesebb mint fele annyi engedélyt adott ki a moldovai fuvarozóknak (2021 harmadik negyedévében 4406-ot, míg 2022 harmadik negyedévében 1943-at). Ez azt mutatja, hogy a moldovai közúti fuvarozóknak sikerült alternatív piacokat találniuk az EU-ban, hogy ellensúlyozzák az oroszországi gazdasági kilátások elvesztését.

- **A megállapodás** a Moldova és Ukrajna közötti hasonló közúti fuvarozási megállapodással együtt **alapvető szerepet játszott a szolidaritási folyosók összefüggésében**. Lehetővé tette az Ukrajnából érkező áruk zökkenőmentes áramlását, enyhítve az országgal határos tagállamokra nehezedő nyomást. Jelentős és példa nélküli számú alapvető áru hagyta el Ukrajnát Moldován keresztül az EU-ba. Ez volt a helyzet a gabonafélék (2022 harmadik negyedévében az Ukrajnából az EU-ba szállított 96 602 tonna, szemben a 2021 harmadik negyedévi 917 tonnával) és a növényi olaj esetében (2022 harmadik negyedévében 22 708 tonna, szemben a 2021 harmadik negyedévi 503 tonnával). Például az Ukrajnából Moldován keresztül az EU-ba irányuló olajexport jelentős növekedése volt megfigyelhető: 2021 harmadik negyedévében 503 tonnát szállítottak, míg 2022 harmadik negyedévében több mint 22 708 tonnát. Hasonlóképpen 2021 harmadik negyedévében 917 tonna Ukrajnából származó gabona érkezett Moldován keresztül az EU-ba, míg 2022 harmadik negyedévében több mint 96 000 tonna utazott ugyanezen az útvonalon.

- **A megállapodás** emellett jelentősen **csökkentette** a szállítási ágazat és az állami hatóságok **terheit** az engedélyek kiadásához kapcsolódó adminisztratív formalitások tekintetében.

2.3. A vegyes bizottság

A megállapodás 6. cikke vegyes bizottságot hozott létre a megállapodás alkalmazásának és végrehajtásának felügyeletére és nyomon követésére, valamint a megállapodás célkitűzéseinek fényében a megállapodás működésének rendszeres felülvizsgálatára. E

rendelkezés értelmében a vegyes bizottság a felek képviselőiből áll. Határozatait konszenzussal hozza meg, és azok a felekre nézve kötelező érvényűek.

A 6. cikk (2) bekezdése szerint a vegyes bizottságot legkésőbb három hónappal a megállapodás lejárta előtt össze kell hívni annak érdekében, hogy felmérje és eldöntse, hogy szükséges-e a megállapodás megújítása, és ha igen, milyen időtartamra.

A megállapodás 6. cikkének (6) bekezdése értelmében a vegyes bizottság elfogadja saját eljárási szabályzatát.

2.4. A vegyes bizottság eljárási szabályzatára vonatkozó tervezett jogi aktus

A vegyes bizottságnak az első ülésén határozatot kell elfogadnia saját eljárási szabályzatának elfogadásáról a megállapodás 6. cikkének (5) és (6) bekezdésével összhangban. Célja a vegyes bizottság szervezetének és működésének támogatása a megállapodás megfelelő végrehajtásának lehetővé tétele érdekében.

2.5. A vegyes bizottság tervezett jogi aktusa a megállapodás megújítására vonatkozóan

A vegyes bizottságnak az első ülésén határozatot kell elfogadnia a megállapodás 2025. december 31-ig történő megújításáról a megállapodás 6. cikkének (2) és (5) bekezdésével összhangban.

Ennek négy oka van. Egyrészt a megállapodás nyomon követéséből az következik, hogy a megállapodás előnyöket biztosított mind az EU, mind Moldova kereskedelme számára. A közúti fuvarozási szolgáltatások bővülése mindkét fél közúti fuvarozói számára előnyös volt. Ezért nincs ok arra, hogy ne újítsanak meg egy olyan megállapodást, amely – bár elsősorban a moldovai gazdaságot hivatott segíteni az Ukrajna elleni orosz agresszíós háborúval összefüggésben – az EU számára is valódi előnyökkel jár. Másrészt a megállapodás lehetővé tette Moldova számára, hogy kereskedelemét keletről az EU-ba irányítsa át, és ezáltal hozzájárult a moldovai gazdaságnak a nyugati gazdaságba való fokozatos integrációjához. A megállapodás az Ukrajnával aláírt hasonló közúti fuvarozási megállapodással együtt megkönnyítette az ukrán áruk kivitelét is, hozzájárulva a szolidaritási folyosókhoz, és fenntartva két olyan gazdaságot, amelyet az EU-nak rövid és hosszú távon egyaránt támogatnia kell. Ezeket az elemeket, amelyek a jelenlegi geopolitikai környezetben is egyértelmű politikai jelentéssel bírnak, a javasolt megújításnak ösztönöznie kell és meg kell erősítenie. Harmadrészt a megállapodást úgy is kell értelmezni, mint amely megkönnyíti Ukrajna megfelelő időben történő újjáépítését az Oroszország által az ország ellen folytatott agressziós háborút követően. Végezetül az EU szorosan részt vesz a nemzetközi Moldovai Támogatási Platform munkájában – minden olyan lépés, amely úgy értelmezhető, hogy a Moldovának nyújtott támogatás visszavonása, negatív üzenetet közvetítene, továbbá következetlen és esetlegesen egymásnak ellentmondó helyzetet teremtene az EU számára a platformon belül és kívül egyaránt.

A megállapodás 2025. december 31-ig történő megújítása azért szükséges, mert az eredeti megállapodás megkötését indokoló feltételek jelenleg is és valószínűleg még jó ideig továbbra is fennállnak. Az Ukrajna elleni orosz agresszió fokozódik, és a legtöbb megfigyelő szerint nem valószínű, hogy a közeljövőben befejeződik. Ez azt is jelenti, hogy a fekete-tengeri kikötőkön keresztül történő tengeri szállítás – amely Moldova exportjának egyik tranzitútvonala lehet – továbbra is nagyon korlátozott. Az ENSZ fekete-tengeri gabonakezdeményezése részleges megoldást eredményezett. E kezdeményezés kiterjesztése azonban maga is bizonytalan, és alkalmazási köre jelenleg a gabonára korlátozódik. A

Moldova keleti határán folytatódó katonai műveletek, valamint a kapcsolódó területeken – amelyek a múltban Moldova exportjának tranzitterületei voltak – a közlekedési infrastruktúra ezzel összefüggő lerombolása a belátható jövőben is korlátozó tényező marad, ami akadályozza Moldova hozzáférését a hagyományos piacokhoz.

2.6. Az EU és Ukrajna közötti közúti fuvarozási megállapodás

A Bizottság hamarosan benyújtja az Európai Unió által az Európai Unió és Ukrajna közötti, a közúti árufuvarozásról szóló, 2022. június 29-én Lyonban aláírt megállapodás[2] időtartamának meghosszabbítása tekintetében képviselendő álláspont meghatározásáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatot. A fent említett okokból, és különösen a Moldova által a szolidaritási folyosókkal, valamint az Ukrajna és Moldova közötti közúti fuvarozási megállapodással összefüggésben betöltött szerep miatt a Bizottság úgy véli, hogy az Ukrajnával kötött megállapodás lejárati időpontjának meg kell egyeznie Moldovával kötött megállapodáséval, azaz 2025. december 31-ében kell megállapítani.

3. AZ UNIÓ ÁLTAL KÉPVISELENDŐ ÁLLÁSPONT

Az Unió által képviselendő álláspontnak a vegyes bizottság e javaslathoz csatolt határozattervezetének elfogadását kell támogatnia.

4. JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 218. cikkének (9) bekezdése tanácsi határozatok elfogadásáról rendelkezik „a megállapodásokkal létrehozott szervekben az Unió által képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan, amennyiben az ilyen szervnek joghatással bíró jogi aktust kell elfogadnia, kivéve a megállapodás intézményi kereteit kiegészítő vagy módosító jogi aktusokat”.

A „joghatással bíró jogi aktus” fogalmába beletartoznak a nemzetközi jognak a kérdéses szervet szabályozó szabályai szerint joghatással bíró jogi aktusok. Ezenfelül a fogalom magában foglalja azokat az eszközöket is, melyek a nemzetközi jog szerint nem bírnak kötelező erővel, de „meghatározó módon befolyásolják az uniós jogalkotó által [...] elfogadott szabályozás tartalmát”.

A vegyes bizottságot megállapodás, nevezetesen az Európai Unió és a Moldovai Köztársaság között a közúti árufuvarozásról szóló megállapodás hozta létre.

A vegyes bizottság által elfogadandó határozat joghatással bíró jogi aktus. Egyrészt a vegyes bizottság eljárási szabályzatának elfogadásáról szóló tervezett jogi aktus a megállapodás 6. cikkének (5) és (6) bekezdésével összhangban a nemzetközi jog szerint kötelező érvényű lesz; másrészt a megállapodás időtartamának meghosszabbításáról szóló tervezett jogi aktus a megállapodás 6. cikkének (2) és (5) bekezdésével összhangban szintén a nemzetközi jog szerint kötelező érvényű lesz.

A tervezett jogi aktus nem egészíti ki és nem módosítja a megállapodás intézményi keretét. Ezért a javasolt tanácsi határozat eljárási jogalapja az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése.

Az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozat anyagi jogalapja elsősorban azon tervezett jogi aktus célkitűzésétől és tartalmától függ, amellyel kapcsolatban az Unió által képviselendő álláspont meghatározásra kerül. Amennyiben a tervezett jogi aktus kettős

[2] HL L 179., 2022.7.6., 1. o.

célkitűzést követ, vagy két összetevőből áll, és ezek egyike elsődlegesként vagy döntő jellegűként azonosítható, míg a másik pusztán járulékos jellegű, az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozatot egyetlen jogalapra, azaz az elsődleges, illetve döntő jellegű célkitűzés vagy összetevő által megkövetelt jogalapra kell alapítani.

A tervezett jogi aktus elsődleges célkitűzése és tartalma a közúti fuvarozással kapcsolatos.

A javasolt határozat anyagi jogalapja az EUMSZ 91. cikke.

5. A TERVEZETT JOGI AKTUS KIHIRDETÉSE

A vegyes bizottság határozatát annak elfogadását követően helyénvaló kihirdetni *az Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

2022/0386 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Unió által az Európai Unió és a Moldovai Köztársaság közötti, a közúti árufuvarozásról szóló megállapodással létrehozott vegyes bizottságban a vegyes bizottság eljárási szabályzata és a megállapodás megújítása tekintetében képviselendő álláspontról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 91. cikkére, összefüggésben 218. cikke (9) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) Az Európai Unió és a Moldovai Köztársaság közötti, a közúti árufuvarozásról szóló megállapodást[3] (a továbbiakban: megállapodás) az Unió aláírta, és 2022. június 29-től ideiglenesen alkalmazandó.

(2) A megállapodás 6. cikkének (1) bekezdése vegyes bizottságot hozott létre a megállapodás alkalmazásának és végrehajtásának felügyeletére és nyomon követésére, valamint a megállapodás célkitűzéseinek fényében a megállapodás működésének rendszeres felülvizsgálatára.

(3) A vegyes bizottságnak eljárási szabályzatot kell elfogadnia.

(4) A megállapodás 5. cikkének (1) bekezdése értelmében a megállapodást 2023. március 31-ig kell alkalmazni. A vegyes bizottságot azonban legkésőbb három hónappal a megállapodás lejárta előtt össze kell hívni annak érdekében, hogy felmérje és eldöntse, hogy szükséges-e a megállapodás megújítása.

(5) Annak érdekében, hogy mind az Európai Unió, mind a Moldovai Köztársaság továbbra is részesüljön a megállapodás előnyeiből, a megállapodást 2025. december 31-ig meg kell újítani.

(6) A megállapodás megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében el kell fogadni a vegyes bizottság eljárási szabályzatát.

(7) Ezért a vegyes bizottságnak a 2022. december 15-i ülésén határozatot kell elfogadnia eljárási szabályzatának elfogadásáról és arról, hogy szükséges-e a megállapodás megújítása, és ha igen, milyen időtartamra.

(8) Ezért helyénvaló meghatározni az Unió által a vegyes bizottságban az eljárási szabályzat elfogadásával és a megállapodás megújításával kapcsolatban képviselendő álláspontot, mivel annak határozatai kötelező érvényűek lesznek az Unióra nézve,

[3] HL L 181., 2022.7.7., 4. o.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az Európai Unió által az Európai Unió és a Moldovai Köztársaság közötti, a közúti árufuvarozásról szóló megállapodás (a továbbiakban: megállapodás) 6. cikkével létrehozott vegyes bizottságban a vegyes bizottság eljárási szabályzata és a megállapodás megújításának szükségessége, beleértve adott esetben annak időtartama tekintetében képviselendő álláspont a vegyes bizottság határozatának az e határozathoz csatolt tervezetén alapul.

A vegyes bizottság határozattervezetének kisebb módosításairól a vegyes bizottságban részt vevő uniós képviselők újabb tanácsi határozat nélkül is megállapodhatnak.

2. cikk

A vegyes bizottság határozatát az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ki kell hirdetni.

3. cikk

Ennek a határozatnak a Bizottság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök